

Heilige grond: Het gebruik van grond is mede afhankelijk van de betekenis die men eraan hecht. Ook zonder een kerk kan grond heilig zijn.

In Den Haag is onlangs een splinternieuw winkelcentrum geopend met alles erop en eraan. Behoeftige consumenten kunnen hier volop shoppen, het lichaam in conditie houden en relaxen in de bioscoop. Een grootstedelijke uitstraling heeft het Spuimarktgebied, waar zowel wereldse winkels als Haagse grandeur te vinden zijn. Bij de herontwikkeling van dit winkelgebied is er bij de inrichting rekening mee gehouden dat consumenten er makkelijk hun weg moeten kunnen vinden. Het moet namelijk voldoende rendement opleveren om de investeringen te rechtvaardigen.

Heiligheid van grond kan winstmaximalisering doorkruisen. Dit is bijvoorbeeld het geval op de plek van het oude C&A-gebouw aan de Grote Marktstraat. Jarenlang konden de medewerkers van de kledingwinkel geen dozen stapelen op één specifieke plaats in de kelder. Hier was een klein muurtje omheen gebouwd ten teken dat de grond als heilig wordt beschouwd. Hier stond tot 1844 de Heilige Arke van de eerste Haagse synagoge. Bij overdracht van de grond is contractueel vastgelegd dat deze grond niet bebouwd mag worden, hoewel er wel overheen mag worden gebouwd. Deze wens is bij de bouw van het C&A-gebouw in 1968 in ere gehouden, al konden de bezoekers van de bovengelige verdiepingen dit niet zien. Tijdens de bouw van de nieuwe winkel is opnieuw rekening gehouden met de heiligheid van de plek, zij het niet meer in de ruimtelijke structuur. Er is nu een gedenksteen in de muur van het gebouw geplaatst.

Volgens AGORA toont het thema Heilige Grond dat niet alleen economische processen verklaren hoe ruimte wordt gebruikt; de betekenis van ruimte is vaak belangrijker dan misschien op het eerste gezicht lijkt.

Olympische Steden: de meeste winnaars en verliezers van het omvangrijkste sportevenement ter wereld zijn geen atleten en worden niet door de wedstrijdresultaten bepaald.

“Het belangrijkste van de Olympische Spelen is niet het overwinnen, maar het deelnemen,” verwoordde Baron de Coubertin, oprichter van de moderne Spelen, het ideaal van de Olympische beweging. Zo dit motto al ooit echt ter harte is genomen, behoort het door miljoenencontracten met sponsors en belangen van televisiemaatschappijen nu definitief tot het verleden. Achter de sportieve competities gaat echter nog een andere wedloop schuil waarbij de Olympische gedachte ver te zoeken is: die tussen steden die het evenement koste wat het kost willen organiseren.

Als gaststad optreden is duur, heel duur. “De Spelen zouden nooit plaatsvinden als het publiek de daadwerkelijke kosten zou kennen,” beweert filmproducent en documentairemaker Mark Saunders in zijn interview met AGORA. Daarmee doelt hij niet alleen op het financiële plaatje, maar ook op de sociaalruimtelijke gevolgen voor met name minder draagkrachtige bewoners van gaststeden. In Beijing moesten de traditionele hutongs wijken voor spectaculaire stadions, in Londen (2012) werd onder het motto van duurzaamheid een particulier sociale woningbouwcomplex onteigend en gesloopt, en in Vancouver (2010) worden daklozen gemaakt, die bovendien verjaagd worden omwille van een esthetisch verantwoord straatbeeld.

Waarvoor worden deze stedelingen geslachtofferd? In een tijd waarin steden internationaal met elkaar concurreren om de investeringen van multinationals en de werkgelegenheid die dat met zich meebrengt, is imago vaak doorslaggevend. De Olympische Spelen zijn in dat verband een uitgelezen kans om een stad te etaleren als wereldstad met onbegrensde mogelijkheden.

Tegelijkertijd maakt de gelegenheid nationale en internationale fondsen vrij voor grootschalige herstructurerings- en infrastructuurprojecten, die zonder de Spelen nooit gerealiseerd zouden kunnen worden, maar de stad langdurig ten goede komen. Een stad als Amsterdam bijvoorbeeld, die in 1928 de organisatie op zich nam, weet steeds weer op nieuwe manieren haar voordeel te doen met het Olympisch Stadion en de omliggende wijk.

Ten slotte is een ander gewenst neveneffect dat de stad op de kaart wordt gezet als toeristische bestemming. Niet alleen tijdens de Spelen, maar liefst ook in de jaren daarna, zoals Barcelona na de Spelen van 1992.

Sneller, hoger, sterker. Jazeker, maar tegen welke prijs? AGORA wil de actualiteit aangrijpen om een minder bekend verhaal over Olympische gaststeden te vertellen.

Naast deze minithema's brengt AGORA ook nog een reguliere variaselectie. Heidi Hanssens duikt in de rapporten van de Verenigde Naties om het dagelijks leven in de Golfstaten te belichten. Dat de bewoners van zogenaamde Vogelaarwijken andere ideeën hebben over herstructurering dan beleidsmakers wordt besproken in de bijdrage van Nienke Visschers en Theo de Bruijn. Tot slot staan Maikel Nouws, Marijn Pekaar en Dirk Teesink stil bij de voordelen die telewerken steden te bieden heeft.

Redactie AGORA